

BELARUS ÜLKE RAPORU

MİNSK TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

İçindekiler:

- 1. Dış Ticaret Politikası ve Uygulamaları**
- 2. Pazarın Özellikleri**
- 3. Önemli Sektörler**
- 4. Pazarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar ve Diğer Bilgiler**
- 5. Şirket Kuruluşu ve İş Yapma ile ilgili Bilgiler**

1. Dış Ticaret Politikası ve Uygulamaları

Genel Bilgiler

Belarus Cumhuriyeti, ekonomisinde kamu ağırlığı %80 seviyelerinde olan, büyük ölçekli üretim yapan devlet/kamu üretim tesisleri ekonomisinin belkemiğini oluşturan, özelleştirme faaliyetleri çok düşük miktarda gerçekleştirilen bir yapıya sahiptir. Sovyetler Birliği döneminden miras alınan kamu işletmelerinin üretimdeki ağırlığı fazladır. Ülkedeki büyük işletmelerin tamamına yakını devlete aittir. Belarus'ta, herkes için iş, gıda, konut, sağlık ve eğitim ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik sosyal politika uygulanmakta olup, dar ve orta gelirli kesim için belirli bir yaşam standardı sağlanmaktadır. Devlet, ekonomik önceliklerin planlanması ve uygulanmasında mutlak kontrole sahiptir. Devlet Başkanı tarafından da mevcut kamu ağırlıklı ekonomik yapının korunacağı mütemadiyen ifade edilmektedir. Aynı zamanda, Belarus belli alanlardaki devlet kontrolü ile birlikte piyasa ekonomisi modelini de kararlı bir şekilde yürütmektedir. Mevcut özel sektör firmaları çoğunlukla iç ve dış ticaret ile hizmetler sektöründe faaliyet gösteren küçük ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Perakendeci firmalar belirli oranda yerli üretim mallar bulundurmaya yükümlüdür.

Belarus'un 2024 yılında 40,34 milyar dolar olan ihracatının, 2025 yılında 41,39 milyar dolara; 2024 yılında 45,71 milyar dolar olan ithalatının, 2025 yılında 48,37 milyar dolara yükseldiği; dolayısıyla 2024 yılında 86,06 milyar dolar olan dış ticaret hacminin 2025 yılında 89,76 milyar dolar seviyesine yükseldiği görülmektedir.

Belarus'un ihracatında Bağımsız Devletler Topluluğunun payının 2024 yılında %71,49; 2025 yılında %73,59; ithalatındaki payının ise 2024 yılında %57,52, 2025 yılında %58,15 olduğunu görüyoruz. Ayrıca, yaptırımlar sonrası BDT ülkeleri haricindeki ülkelerle ticari ilişkileri geliştirmek üzere yoğun çaba harcayan Belarus bu alanda ilerleme kaydetmiştir. Ülkenin Rusya başta olmak üzere BDT ülkeleri ile olan işbirliği Çin, Orta Doğu, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri ile genişletilmektedir.

Türkiye-Belarus ticaretine bakıldığında 2024 yılında 1,849 milyar dolar olan dış ticaret hacminin 2025 yılında 1,682 milyar dolar olarak gerçekleştiği görülmektedir. 2024 yılı ile 2025 yılını karşılaştığımızda ihracatımızın %8 oranında bir azalışla 1,614 milyardan 1,487 milyar dolara; ithalatımızın ise %17 oranında bir azalışla 234 milyondan 194 milyon dolara gerilediğini görüyoruz.

İhracatımızdaki ilk 10 ürün grubunda en önemli sektörlerin tekstil, otomotiv ve makine sektörü olduğu görülmektedir. İthalatımızda ise kereste, keten, kablo, santrifüjlü fanlar, buğday gluteni ve potasyum klorür dikkat çeken ürünlerdir.

En çok ihracat yaptığımız ülke sıralamasında Belarus; 2022 yılında 45., 2023 yılında 37., 2024 yılında 36. ve 2025 yılında 41. sırada iken; en çok ithalat yaptığımız ülke sıralamasında; 2022 yılında 73., 2023 yılında 78., 2024 yılında 77. ve 2025 yılında 86. sırada yerini almıştır.

Dış Ticaret Mevzuatı

Belarus'ta dış ticaret mevzuatını düzenleme konusundan Dışişleri Bakanlığı sorumludur. Gümrük işlemleri ise Devlet Gümrük Komitesi (<https://www.customs.gov.by/eng/>) tarafından yürütülmektedir.

Belarus, 15 Nisan 1994 tarihinde imzalanan Serbest Ticaret Bölgesi Kurulmasına İlişkin Bağımsız Devletler Topluluğu Anlaşması'na taraftır. Ayrıca, 18 Ekim 2011'de Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Rusya, Tacikistan ve Ukrayna ile BDT Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşmasını imzalamıştır.

Daha sonra, 29 Mayıs 2014'te Avrasya Ekonomik Birliği (AEB)'nin temellerini atan Antlaşma Belarus, Kazakistan ve Rusya tarafından imzalanmıştır. Birliğe, Ermenistan'ı dahil eden Antlaşma ise 9 Ekim 2014'te imzalanmıştır. Birlik, 1 Ocak 2015'te resmen kurulmuştur. 12 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla Kırgızistan Avrasya Ekonomik Birliği'ne üye olmuştur.

29 Mayıs 2014 tarihli AEB Hakkında Antlaşma'nın 35. Maddesi uyarınca, üçüncü taraflarla serbest ticaret rejimi, Birliğin bu üçüncü tarafla yaptığı uluslararası bir anlaşma temelinde oluşturulmuştur.

AEB tarafından imzalanan serbest ticaret anlaşmaları aşağıdaki gibidir:

- Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti (29 Mayıs 2015, 5 Ekim 2016).
- Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) (17 Mayıs 2018, 25 Ekim 2019, 16 Şubat 2023, 19 Nisan 2024) (STA olmamakla birlikte Ekonomik ve Ticari İşbirliği Anlaşmasıdır)
- Singapur Cumhuriyeti (1 Ekim 2019)
- Sırbistan Cumhuriyeti (25 Ekim 2019-10 Temmuz 2021)
- İran İslam Cumhuriyeti (25 Aralık 2023)
- Endonezya Cumhuriyeti (21 Aralık 2025)
- Moğolistan (27 Haziran 2025) (Geçici Ticaret Anlaşmasıdır)
- Birleşik Arap Emirlikleri (27 Haziran 2025) (Ekonomik Ortaklık Anlaşması)

Hâlihazırda, Hindistan ve Mısır ile serbest ticaret anlaşması imzalanması yönünde çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca, Tunus ile serbest ticaret anlaşması yapılmasının uygunluğu inceleme aşamasındadır.

Gümrük Vergileri

Üçüncü ülkelerden Belarus'a ithal edilen mallara, 14 Eylül 2021 tarih ve 80 sayılı AEB Konseyi Kararı ile onaylanan Avrasya Ekonomik Birliği Ortak Gümrük Tarifesinin ithalat gümrük vergisi oranları uygulanır.

AEB Gümrük Kanunu çerçevesinde uygulanan gümrük tariflerine ilişkin bilgileri <https://eec.eaunion.org/comission/departmen/catr/ett/> internet adresinden temin etmek mümkündür. Belge Rusça olmakla birlikte, armonize sistem gümrük tarife numaraları ilk 8 hane için standarttır. 3'üncü sütun miktar (örneğin, IIIT: adet), 4'üncü sütun vergi oranı veya miktarını (% vergi oranı veya m², cm³, kg vb. başına alınacak Avro ya da Dolar cinsinden vergiyi, hem yüzde hem de miktar belirtilmişse, genellikle asgari vergi tutarını miktar ölçüsü belirlemektedir.

AEB'nin ana yürütme organı olan Avrasya Ekonomik Komisyonu Konseyinin 05/03/2021 tarihli toplantısında; gelişmekte olan ülkeler listesinde bulunan 103 ülkeden aralarında Türkiye, Çin, Güney Kore, Arjantin ve Brezilya'nın da bulunduğu 75 ülke Genelleşmiş Preferanslar Sistemi (GSP) kapsamında çıkarılmış ve söz konusu uygulama değişikliği 12 Ekim 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla Türk menşeli bazı ürünlerin GSP kapsamında indirimli gümrük vergileri uygulanmak suretiyle ithal edilmesine yönelik uygulama ortadan kalkmıştır.

İç Vergiler ve Oranları

Maliye Bakanlığı, Belarus'ta maliye ve vergi politikalarının geliştirilmesinden sorumludur. Vergi ve Harçlar Bakanlığı ve yerel ofisleri ise vergi beyannamelerinin doğruluğunun kontrolü ile vergi ve harçların tam ve zamanında ödenmesini sağlamak da dahil olmak üzere vergi yükümlülüklerinin yerine getirildiğini takip etmektedir.

Belarus, ulusal vergiler ve harçlar ile yerel vergilerden ve harçlardan oluşan iki kademeli bir vergi sistemine sahiptir. Ulusal vergilerin ödenmesi ülke genelinde zorunludur; yerel vergiler ise yerel yönetim organları tarafından belirlenir ve yalnızca ilgili bölgelerde ödenir.

Ayrıca, belirli faaliyetlerde bulunan bazı mükellef gruplarına özel vergi rejimleri uygulanır. Bu, vergilerin farklı kurallara göre hesaplanıp ödendiği özel bir vergi ödeme yöntemidir.

Vergiler ve harçlar dışında Belarus'ta zorunlu ödemeler arasında, işverenlerin Belarus Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Fonu'na ödemesi gereken devlet sosyal güvenlik katkıları, devlete ait arazilerin kirası ve bazı diğer ödemeler yer almaktadır.

Ulusal Vergiler, Harçlar şunları içerir:

Kurumlar vergisi, kişisel gelir vergisi, katma değer vergisi, tüketim vergisi, stopaj vergisi, emlak vergisi, arazi vergisi, çevre vergisi, maden çıkarma vergisi, offshore vergisi, damga vergisi, konsolosluk ücreti, devlet vergisi, patent ücretleri, gümrük vergileri ve harçlar, geri dönüşüm vergisi, taşımacılık vergisi, reklam yerleştirme/yayma vergisi,

Yerel vergiler ve harçlar şunları içerir:

Köpek sahiplerine vergi, tatil vergisi, yabancı gıda toplayıcılarına vergi, araç sahiplerine devlet sınır geçiş vergisi.

Özel vergi rejimleri şunları içerir:

Basitleştirilmiş vergi sistemi kapsamında vergi, girişimciler ve diğer bireylere uygulanan birleşik vergi, tarımsal üreticilere uygulanan birleşik vergi, kumar vergisi, piyango faaliyetlerinden elde edilen gelir vergisi, çevrimiçi etkileşimli oyunların organizasyonundan elde edilen gelir vergisi, el sanatları işletmelerine vergi, tarım turizmi/eko turizm işletmelerine vergi, mesleki gelir vergisi.

Belarus'taki bazı vergi oranları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Vergi Türü	Oran %
Kurumlar Vergisi Oranı	20
Katma Değer Vergisi	20

Kişisel Gelir Vergisi Oranı	13
Sosyal Güvenlik Oranı	35
Stopaj Vergisi	
- Temettü geliri	25
- Faiz geliri	10
- Telif geliri	15
Emlak Vergisi	1
Zorunlu Sosyal Güvenlik Katkıları	35
- Emeklilik sigortası katkı payı	29
- Sosyal güvenlik katkı payı	6

Vergi Kaydı

Tüzel kişilerin devlet kaydı yapıldığı sırada vergi dairelerine kaydı da yapılmakta olup, bu şekilde tüzel kişiler Belarus'taki vergilerin mükellefi haline gelirler.

Vergi Denetimleri

Belarus'ta, tüzel kişilerin devlet kaydından itibaren iki yıl süreyle denetiminin yapılması yasaktır. Daha sonra, tüzel kişiler, risk odaklı yaklaşım dikkate alınarak, planlı olarak vergi daireleri tarafından yapılan örnekleme denetimlerine tabi tutulabilir. Bu yaklaşım, yalnızca vergi ihlali yapma olasılığı yüksek olan vergi mükelleflerinin denetimini amaçlamaktadır. Bu durum, vergi daireleri tarafından geliştirilen kriterlere dayanmaktadır. Ayrıca, plan dışı denetim de yapılabilir.

Vergi daireleri, düzenli olarak vergi beyannameleri ve vergi mükellefi hakkındaki diğer belgeler ve bilgiler temelinde mükellefin adresine gitmeden masa başı denetimler yapmaktadır.

Vergi Tahsilatı Üzerindeki Zamanaşımı

Genel kural olarak, tüzel kişilerden vergi tahsilatı, ödeme süresinin sona ermesinden itibaren beş yıl içinde talep edilmedi ise zamanaşımına uğrar.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Belarus'a ithalatta ve ülkede üretim faaliyetlerinde Devlet Gümrük Komitesi (<https://www.customs.gov.by/en/>) ve Devlet Standardizasyon Komitesi (<https://gosstandart.gov.by/en/>) standartlar, teknik düzenlemeler, akreditasyon, ürün güvenliği, ithalat denetimi ve piyasa gözetimi konularında yetkili kurumlardır. Belarus, henüz DTÖ üyesi olmamakla birlikte, mevzuatı büyük ölçüde uluslararası normlara uyumludur.

Belarus'un hükümet standartları "STB" kısaltmasını taşır. "GOST" kısaltmasını taşıyan standartlar aynı zamanda BDT bünyesinde faaliyet gösteren Avrasya Standardizasyon, Metroloji ve Sertifikasyon Konseyi tarafından kullanılan hükümet standartları olarak da uygulanmaktadır. Belarus'ta kabul edilen hükümet standartlarının uluslararası standartlarla uyum düzeyi %80'e ulaşmaktadır.

Belarus'a ithalatta sertifikasyon işlemleri ithalat aşamasında yapılmakta olup, sertifika süreci sonuçlanmamış ürünlerin satışı yasaktır.

Ürün güvenliği denetimleri ithalat aşamasında ve piyasa denetimi yoluyla yapılmaktadır. İthal edilen ürünlerde ürün güvenliği ve denetimi Belarus Devlet Standardizasyon Komitesi tarafından yapılmaktadır. Belgelendirme parti bazında, yıllık ya da 5 yıllık olarak düzenlenebilmektedir.

Uygunluk Sertifikasına tabi ürünler, gıdadan tekstile, inşaat malzemelerinden oyuncaklara kadar çok geniş bir yelpazede belirlenmiş ve güncellemeye açık bir yapıda tesis edilmiştir. Mevcut uygulamalar teknik engel teşkil etmemekle birlikte sertifikasyon süreci uzun sürebilmektedir.

Belarus'ta ürünlerin kalitesini ve güvenliğini düzenleyen farklı sertifikasyon türleri bulunmaktadır. Mal ve hizmetlerin belirlenen standartlara uygunluğunu gösteren bu sertifikasyon türleri EAC, STB, GOST gibi belge türleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

EAC Sertifikası ve EAC Uygunluk Beyanı

EAC, Avrasya Ekonomik Birliği üyesi olan Belarus, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Ermenistan pazarlarında ürünlerin dolaşımını onaylayan tek işarettir. EAC sertifikası, ürünün Birliğin teknik düzenlemelerine (güvenlik, kalite, etiketleme vb.) uygun olduğunu doğrular. Belarus, AEB üyesi olduğundan birlik içerisinde kabul edilen teknik düzenlemeler ve standartlara uyma yükümlülüğü bulunmaktadır.

EAC sertifikası, AEB'nin tüm üye ülkelerinde geçerlidir. Bu, EAC standartlarına göre sertifikalandırılan ürünlerin, ek sertifikasyona ihtiyaç duymadan bu ülkelerde serbestçe satılabileceği anlamına gelmektedir.

EAC sertifikası, AEB'nin teknik düzenlemelerine tabi olan ürünler için zorunludur. Bunlar arasında konfeksiyon ürünleri, ev tekstili, gıda ürünleri (alkol, et, balık, süt vb), elektrikli ekipmanlar, otomotiv ürünleri, makine ve ekipmanlar, inşaat malzemeleri, kozmetik ürünler, tıbbi cihazlar, çocuk ürünleri (oyuncaklar, çocuk kıyafet ve ayakkabıları, hijyen ürünleri, bebek arabaları vb.) ve diğer birçok endüstriyel ve tüketici ürünü bulunmaktadır.

EAC Uygunluk Sertifikası ve EAC Uygunluk Beyanı olmak üzere iki tür belge mevcuttur. Beyan daha basit, sertifika ise daha kapsamlı bir süreçtir.

EAC Uygunluk Sertifikası:

Daha kapsamlı ve ayrıntılı bir sertifikasyon süreci gerektirir.

Daha karmaşık, yüksek riskli ürünler için gereklidir.

Ürünün teknik düzenlemelere uygunluğu, bağımsız onaylayıcı kuruluş tarafından değerlendirilir.

Başvuruda, teknik dosya hazırlama, test raporları, üretim denetimi gibi çok sayıda aşama bulunur.

Onaylayıcı kuruluş, ürün testleri, incelemeleri ve denetimleri gerçekleştirir.

Uygunluk sertifikası düzenlenir.

Geçerlilik süresi genellikle 3-5 yıldır.

EAC Uygunluk Beyanı:

Daha basit ve hızlı bir süreç gerektirir.

Genellikle düşük risk taşıyan, daha basit ürünler için kullanılır.

Üretici veya ithalatçı, ürünün teknik düzenlemelere uygunluğunu kendi beyanıyla taahhüt eder.

Başvuruda, teknik dosya, test raporları gibi belgeler sunulur.

Onaylayıcı kuruluş, başvuruyu inceler ve uygunluk beyanını düzenler.

Geçerlilik süresi 1-5 yıl arasında değişir.

STB Sertifikası (Belarus Standartları)

STB, Belarus'un ulusal standardizasyon sistemidir. STB sertifikası, ürünlerin veya hizmetlerin Belarus standartlarına uygun olduğunu doğrular. STB, ürün türüne bağlı olarak gönüllü veya zorunlu olarak uygulanabilir.

STB sertifikası yalnızca Belarus'ta geçerlidir ve ulusal yasalar gerektiriyorsa EAC sertifikasını tamamlayabilir. STB sertifikası, AEB teknik düzenlemeleri kapsamına girmeyen ancak ulusal güvenlik ve kalite standartlarına uygun olması gereken bazı inşaat malzemeleri, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ürünler, belirli makineler ve ekipmanlar için zorunludur.

GOST Sertifikası

GOST (Devlet Standardı), Bağımsız Devletler Topluluğunda (BDT) uygulanan bir standardizasyon sistemidir. Bu standartlar, ürünler, süreçler ve hizmetler için teknik gerekliliklerin birliğini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir ve sanayi, tarım, inşaat, ulaşım gibi çeşitli sektörlerde kullanılmaktadır.

GOST, AEB'nin teknik düzenlemeleri veya ulusal standartları geçerli olmadığında ürünler için zorunlu olabilir. Ayrıca, bazen ürünlerin yüksek kalitesini doğrulamak için gönüllü olarak da uygulanabilir. GOST'lar ürün türüne bağlı olarak zorunlu veya gönüllü olabilir.

Diğer Sertifikasyon Türleri

ISO Sertifikası, Belarus dahil olmak üzere birçok ülkede tanınmakta olup, genellikle şirketin uluslararası pazardaki rekabet gücünü artırmak için kullanılmaktadır. Ancak ISO sertifikası, belirli bir ülke veya bölge için zorunlu olan sertifikaların yerini almaz.

HACCP Sertifikası (Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktaları), gıda sanayisi için geçerlidir ve ürünlerin sıkı gıda güvenliği standartlarına uygun olarak üretildiğini garanti eder. Belarus'ta HACCP sertifikasyonu, bazı gıda ürünleri kategorileri için zorunlu olabilir.

Belarus'ta helal sertifikası alınması zorunlu değildir. Ancak önemli bir tarım ve gıda ürünleri ihracatçısı olan ülkede firmalar Müslümanların olduğu pazarlara da ihracat yaptıkları için bu sertifikaları genellikle almaktadır.

BelHalal LLC, Belarus Cumhuriyeti topraklarında bulunan ve Cumhuriyetçi Dini Derneği "Belarus Cumhuriyeti Müslüman Dini Derneği"nden uygun yetkiyi alan tek Helal sertifikalandırma kuruluşudur. Belaruslu firmalar ayrıca helal sertifikasını Rusya'daki Müftüler Konseyi'nden veya Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki RACS kurumundan da almaktadır.

2. Pazarın Özellikleri

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Belarus'un fikri mülkiyet mevzuatı, uluslararası standartlar dikkate alınarak Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nün yardımıyla hazırlanmıştır.

Belarus'ta fikri mülkiyetin korunması ve yönetimine ilişkin ulusal sistem aşağıdaki organları içerir:

- Devlet Bilim ve Teknoloji Komitesi (<https://www.gknt.gov.by/en/>),
- Ulusal Fikri Mülkiyet Merkezi (<https://www.ncip.by/en/>) (Gerekli belge ve fiyat bilgilerine siteden ulaşmak mümkündür.),
- Devlet kurumlarında, bilimsel ve endüstriyel kuruluşlarda, yükseköğretim kurumlarında fikri mülkiyetin korunmasından ve yönetilmesinden sorumlu bölümler,
- Fikri mülkiyet haklarını korumak için çalışan Yargıtay, İçişleri Bakanlığı, Soruşturma Komitesi ve Devlet Gümrük Komitesinin fikri mülkiyet davalarına ilişkin yargı kurulu,
- Patent vekilleri ve fikri mülkiyet nesnelere ve bunlara ilişkin mülkiyet haklarının değerlendiricileri.

Ana hükümlerin dayanağı aşağıda sıralanmaktadır:

- Medeni Kanun,
- 5 Şubat 1993 tarihli Ticari Markalar ve Hizmet Markaları Kanunu,
- 13 Nisan 1995 tarihli Bitki Çeşitlerine İlişkin Patent Kanunu,
- 7 Aralık 1998 tarihli Entegre Mikroçiplerin Topolojilerinin Yasal Olarak Korunmasına İlişkin Yasa,
- 17 Temmuz 2002 tarihli Coğrafi İşaretler Kanunu,
- 16 Aralık 2002 tarihli Buluşlara, Faydalı Modellere ve Üretim Öncesi Prototiplere İlişkin Patentlere İlişkin Yasa,
- 17 Mayıs 2011 tarihli Telif Hakkı ve İlgili Haklar Kanunu.

Belarus, fikri mülkiyet haklarına ilişkin ikili uluslararası anlaşmaların yanı sıra WIPO, BDT ve AEB'nin çok taraflı uluslararası anlaşmalarına taraftır. Belarus, 1995 yılından bu yana, üyelerinin buluşlarını aynı anda sekiz ülkede korumalarına olanak tanıyan Avrasya Patent Organizasyonu'nun bir üyesidir.

3. Önemli Sektörler

Belarus Üretim Yapısı

Belarus gelişmiş sanayi, hizmet ve tarım sektörlerine sahiptir. Sanayi üretimi gayri safi yurtiçi hasılanın dörtte birini oluşturmaktadır. Ülkenin en gelişmiş sanayi sektörleri arasında mühendislik, petrokimya ve kimya, hafif sanayi, gıda, ağaç işleme, inşaat malzemeleri

endüstrileri bulunmaktadır. Yapısal zayıflıklar uluslararası finans kuruluşlarından borçlanma veya Rusya ve Çin kredileri yardımıyla giderilmeye çalışılmaktadır.

-Mühendislik sektörü, ülkenin ekonomik gelişiminin arkasındaki temel sektör ve itici güç olup, tüm sanayi kompleksinin omurgası olarak kabul edilir. MTZ traktörleri, BELAZ kaya taşıyıcıları, Amkodor yol yapım ve ormancılık ekipmanları, Gomselmash hasat makineleri, MAZ kamyon ve otobüsleri, Mogilevliftmash asansörleri, Horizont, Vityas ve Atlant tarafından üretilen ev aletleri bu sektördeki en önemli markalardır.

-Belarus petrokimya ve kimya endüstrisinin en önemli ürünleri gübre (potasyumlu, azotlu, fosforlu), petrol ürünleri, kauçuk, lastikler, plastik ürünler, kimyasal lifler ve ipliklerdir. Belarus Devlet Konsorsiyumu olan Belneftekhim bünyesinde 60'tan fazla petrol işleyen ve taşıyan, petrol ürünleri dağıtan işletmeler, kimya ve petrokimya işletmeleri ve Ar-Ge kuruluşları bulunmaktadır. Söz konusu ürünler 100'den fazla ülkeye ihraç edilmektedir. Belarus'ta mineral gübre ihraç eden en büyük işletmeler OJSC Belaruskali ve OJSC GrodnoAzot'tur. Belaruskali dünyanın önde gelen potasyumlu gübre üreticilerinden biridir. Belaruslu işletme, küresel potasyum üretim pazarının %16'sını oluşturmaktadır. OJSC Belshina, büyük bir lastik üretim kuruluşudur. Belarus petrol ve diğer enerji kaynakları açısından fakir bir ülkedir. Belarus, petrol ve doğalgaz ithalatında kendi iç piyasasına yönelik alımlarında Rusya tarafından sübvansede edilmektedir. Belarus'un petrol rafineri endüstrisi OJSC Naftan (Novopolotsk) ve OJSC Mozyr Petrol Rafinerileri tarafından temsil edilmektedir.

-Belarus'un hafif sanayisi, toplam çalışan sayısı 82.000'i aşan yaklaşık 2.000 girişimciden oluşmaktadır. En büyük üreticiler ve ihracatçılar Orsha Keten Fabrikası, Kamvol, Mogotex, Baranovich Pamuk Üretim Birleşmesi (Blakit), Vitebsk Halı, Lenta, Svitanak, OAO Polesie, Conte Spa, Brest Stocking Mill, SP ZAO Milavitsa giyim firmaları ve OAO Slomin İplik Fabrikasıdır. Ülkenin hafif sanayisi devlet konsorsiyumu olan Belleprom bünyesinde koordine edilmektedir.

-Gıda endüstrisi oldukça gelişmiştir. Ülkede gıda güvenliğinin sağlanması ve yüksek kaliteli ürünlerin ihracatının teşvik edilmesi devletin en önemli görevleri arasında sayılmakta olup, bu sayede gıda sanayinde dünyanın önde gelen gıda üreticilerinden birisi olduğu görülmektedir. Yağsız süt tozu, tereyağı, tam yağlı süt tozu, peynir ve süzme peynir ihracatında dünyada önemli bir yere sahiptir. Süt ve et endüstrileri geniş bir ürün yelpazesi sunmakta olup, yaklaşık 1.000 et ürünü ve 1.500'ün üzerinde süt ürünü bulunmaktadır. Belgospishcheprom, 57 gıda üreticisini bünyesinde barındıran Belarus devlet gıda endüstrisi kuruluşudur. Yerli gıda endüstrisi, yüzlerce gıda ürünü üreten 20 alt endüstriden oluşmaktadır. Gıda endüstrisinde tutarlı bir ekonomik, teknolojik ve teknik politika uygular.

-Ağaç işleme Endüstrisi ülkedeki en stratejik sektörlerden birisidir. Belarus'ta ormanlar ülke topraklarının neredeyse %40'ını kaplamaktadır. Bunun sonucu olarak da hammadde rezervleri, ülkede ağaç işleme endüstrisinin kapsamlı gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bellesbumprom, Belarus'un kereste, ağaç işleme, kağıt hamuru ve kağıt endüstrisi sektöründeki 50 kadar üreticiyi koordine eden bir devlet kuruluşudur. Bellesbumprom ve ülkenin ormancılık sektörünün sanayi politikası, ülkenin kendi odun kaynaklarının rasyonel, yüksek verimli kullanımını sağlamak; hammaddeyi yurt içinde işleyerek katma değeri yüksek ürünler üretmektir. Üretilen ürünlerin neredeyse tamamı hem ithal ikameci hem de ihracata yönelik ürünlerdir.

-İnşaat malzemeleri ve yapıları sektörü, ulusal inşaat sektörünün tüm inşaat malzemelerine olan talebini karşılayabilecek geniş bir üretici kitlesi tarafından temsil edilmektedir. İnşaat mühendisliği işletmelerinin inşaat malzemeleri ve imalat bölümlerini yapan işletmeler, son

birkaç yılda en son yabancı imalat teknolojilerinden yararlanarak radikal bir şekilde modernize edilmiştir. OAO Gomelglass enerji tasarruflu, güneşten koruyucu ve çok işlevli camlar üretmektedir. OAO Belgips geleneksel ürünlerin (alçıpan levhalar, dil ve oluklu levhalar, kuru yapı karışımları) üretimini artırmıştır. OAO Keramin ve OAO Beryozastroy materyal olarak geliştirilmiş fiziksel ve mekanik parametrelere sahip yeni tür seramik karolar üretmektedir. Modernizasyon, ithal inşaat malzemelerinin ve yapılarının yerli olanlarla değiştirilmesine izin vermektedir. Şu anda inşaat malzemeleri sektörünün temel öncelikleri arasında, sektörün tam kapasiteyle çalışmasını sağlamak ve korumacı önlemlerin ana hedef pazarlar üzerindeki etkisinin azaltılmasına yönelik çalışmalar yapmak yer almaktadır.

4. Pazarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar ve Diğer Bilgiler

Belarus İş Ortamı

Belarus ekonomisi tüm sektörlerde yabancı yatırımlara açıktır.

Belarus'ta yabancı yatırımcılar, herhangi bir miktarda sermaye ile yatırım yapabilmektedirler. Devlet tarafından öncelik verilen bazı alanlarda ve bölgelerde karşılıklı yarar sağlayan işbirlikleri teşvik edilmektedir.

Belarus'ta yeni ve yüksek teknolojilere dayalı ihracat odaklı ve ithalatı ikame eden endüstrilerin yaratılması ve geliştirilmesine yatırım çekmek amacıyla Minsk dahil her bölgesel idari merkezde bir tane olmak üzere altı serbest ekonomik bölge bulunmaktadır. Bunlar:

FEZ «Brest» (1996), www.fez.brest.by,

FEZ «Gomel-Raton» (1998), www.gomelraton.com,

FEZ «Minsk» (1998), www.fezminsk.by,

FEZ «Vitebsk» (1999), www.fez-vitebsk.com,

FEZ «Mogilev» (2002), www.fezmogilev.by,

FEZ «Grodnoinvest» (2002), www.grodnoinvest.com.

Serbest Ekonomik Bölgelerde işletmelere özel elverişli koşullarda (kurumlar vergisi, emlak vergisi, arsa kirası, arazi vergisi, gümrük vergileri, çalışma ve oturma izni harçları vb. alanlarda muafiyetler) çalışma imkânı sağlamaktadır.

Ayrıca, Great Stone Endüstri Parkı, Yüksek Teknoloji Parkı ve küçük ve orta ölçekli kasabalar, kırsal alanlar yatırımcılar için özel yasal rejimler sunmaktadır.

Yatırım konusunda özel avantajlar sunulan ithal ikameci mallar listesine <https://economy.gov.by/ru/importoz-ru/> linkinden ulaşılabilir.

Belarus'ta İşyeri Bulmak

Ofis kiralınması: Belarus'taki çoğu yabancı ve uluslararası şirket ofis alanı kiralamaktadır. Minsk, geniş bir ticari gayrimenkul yelpazesinin mevcut olduğu ticaret merkezidir. Bölgede oldukça uygun gayrimenkul kiralama seçenekleri bulunmaktadır. Son yıllarda Minsk'te çeşitli

sınıflardan onlarca modern iş merkezi inşa edilmiştir. Minsk'te kiralık ofis fiyatları uygundur. İş merkezinin sınıfına bağlı olarak kira oranı (aylık/metrekaare) 10 € ile 30 € arasında değişmektedir.

Belarus'ta gayrimenkul satın alınması: Belarus'ta emlak piyasası ile ilgili olarak yabancı vatandaşların akılda tutması gereken bazı noktalar vardır. Arsa satılık değil, sadece binalar satılıktır. Gayrimenkul alımlarına uzun vadeli bir arsa kira sözleşmesi (en fazla 99 yıl) eşlik etmektedir. Yabancı yatırımcılar sadece Great Stone Endüstri Parkında arsa satın alabilmektedir.

İş ve Görgü Kuralları

İş toplantıları önceden planlanır ve dakiklik son derece önemlidir. Ciddi bir yüz ifadesi kişinin iş konusunda ilgisinin ciddiyetini yansıtır. Sürekli gülümsemek ciddiyetsizlik belirtisi olarak görülür. İş toplantıları düşük seviyede de olsa resmi olma eğilimindedir. Bu nedenle akıllıca giyinmek gerekmektedir. Belarus'ta yaşlılar kendilerini adlarını ve soyadlarını kullanarak tanıttıklarıdır ve onlara hitap ederken ad ve soyadı beraber kullanmak hoş karşılanacaktır.

İş iletişimde Rusça ve İngilizce kullanılmaktadır. Ancak, devlet kurumları ile yapılan görüşmelerde Rusça tercümana ihtiyaç vardır. Kartvizitin bir yüzünün Rusça olması faydalı olacaktır. Rusça bilmiyorsa iyi bir yerel tercüman bulmak önemlidir.

Belarus'ta hiyerarşi çok önemlidir. Astların görüşleri alınır, ancak nihai karar her zaman üst yönetimin elindedir.

Pazarlık nadirdir. Karşılıklı güven sağlandıktan sonra maliyet pazarlığı yapılabilir. Kişisel ilişkiler çok önemlidir. Güvene dayalı bir ortaklık kurmak başarılı bir iş birlikteliği için çok önemlidir. İyi bir ürün ve uygun bir fiyat varsa başarılı olmak muhtemeldir. Ancak bu süreç diğer ülkelerden daha uzun sürebilir.

Görevlerin açıkça tanımlanmasına ve son teslim tarihlerinin belirlenmesine çok önem verilir. Programlamaya sıkı sıkıya uyulur ve iş sözleşmeleri genellikle belirtilen sürelerin aşılması halinde uygulanacak cezalara ilişkin bir madde içerir. İşletmelerin çoğu devlete ait olduğundan sözleşmede belirtilen süreler aşırsa devlet firmaları mutlaka ceza maddesini uygulamaya koyacaktır.

Özel sektörle bağlantılı iş anlaşmazlıklarında sorun genellikle ikili görüşmelerle çözülmeye çalışılır. Görüşmeler başarısızlıkla sonuçlandığında sorun mahkemede çözülür.

Devlet Kuruluşlarıyla Görüşmeler

Belarus, devlet kuruluşlarını yabancı ortaklar ve yatırımcılar için daha erişilebilir hale getirmek için çalışmaktadır. Bir Belarus devlet görevlisiyle yapılacak görüşme, işadamlarıyla yapılan görüşmelerden daha resmi olacaktır. Karşılaştığınız yöneticinin seviyesi, kendi organizasyonunuzun durumuna bağlı olacaktır.

Belarus'ta kamunun ekonomi içerisindeki ağırlığı fazladır. Birçok ekonomik faaliyet kamuya ait kuruluşlar tarafından yapılmaktadır. Büyük tarım ve sanayi işletmelerinin çoğunluğu kamuya aittir. Bu nedenle Belarus'la iş yapacak işadamları devlet görevlileriyle çalışmak

zorunda kalmaktadır. Devlet görevlilerinin kaygıları özel sektör çalışanlarına göre farklılık göstermektedir. Her şeyden önce her konunun mevzuata uygun olmasına azami önem vermektedirler. Ayrıca bazen yavaş oldukları yönünde eleştiriler olsa da bunun nedeni devlet memurunun hata yapmaktan çekinmesidir.

Devlet görevlisi olmanın yanı sıra genellikle muhataplar konularına hakim bilgili ve eğitilmiş insanlar olduğundan, çok aceleci davranmaktan kaçınmak ve uzun süren incelemelere hazırlıklı olmak gerekmektedir. İşin önceden iyi planlanarak izinlerin alınması, projelerin onaylanması, maliyetin doğru hesaplanması büyük önem arz etmektedir. Devlet kurumlarıyla yapılan işler için genellikle bakandan bazen de başbakan hatta devlet başkanından son onay alındığı dikkate alınmalıdır. Bu nedenle işin yapım sürecinde ortaya çıkabilecek aksaklıklara istinaden değişiklik onayının alınması çok güç hatta bazı durumlarda imkansız olmaktadır. Bu yüzden işe başlamadan önce tüm ihtimaller iyice gözden geçirilerek sözleşme imzalanmalıdır. Zira sözleşmede yer alıp gerçekleştirilemeyen taahhütlerin yaptırımları ağır olmaktadır. Büyük ölçekli iş ortaklıklarında yerel bir avukatlık ofisi ile çalışılması önerilmektedir.

Çalışma Hayatında Belarus Kadınları

15-74 yaş arası kadınların %63,9'u; çalışma yaşındaki (16-58 yaş arası) kadınların %84,8'i çalışmaktadır. Belarus'ta yüksek oranda kariyer sahibi kadın bulunmakta olup, eğitim, tıp ve giyim sektörlerinde daha baskın durumdadırlar. İşgücünün hizmet sektöründe %63,1'i; üretim sektöründe %32,2'si kadınlardan oluşmaktadır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Türkiye ile Belarus arasında karşılıklı seyahatlerde vize uygulaması 1 Haziran 2014 tarihinde kaldırılmıştır. Bu çerçevede, diplomatik, hizmet, hususi ve umuma mahsus pasaport hamilleri Belarus'a yapacakları seyahatlerinde, ikamet süreleri giriş yaptıkları tarihten itibaren 30 (otuz) günü aşmamak kaydıyla, vizeden muaftırlar. Vatandaşlarımızın Belarus'taki toplam ikamet süreleri ülkeye ilk giriş tarihinden itibaren bir takvim yılı içerisinde 90 (doksan) günü aşmamalıdır.

Çalışma (araçların veya uçakların uluslararası mal ve yolcu taşımacılığı yapan mürettebatı hariç), okuma, eğitim, bilimsel faaliyet, ailenin bir araya gelmesi amacıyla seyahat eden veya 30 (otuz) günü aşan süreyle Belarus'ta ikamet edecek olan vatandaşlarımız yola çıkmadan önce Belarus'un Ankara Büyükelçiliği veya İstanbul Başkonsolosluğundan vize almaları gerekmektedir.

Uluslararası mal ve yolcu taşımacılığı yapan Türk ve Belarus vatandaşlarının vize muafiyeti süresi 30 Ocak 2026 tarihi itibarıyla karşılıklı olarak her 180 günde 90 güne çıkarılmıştır. İki ülkenin kamyon, otobüs, tren, sivil uçak ve gemi sürücüleri ile mürettebatı gibi uluslararası mal ve yolcu taşımacılığı yapan vatandaşları, giriş, transit geçiş, çıkış ve herhangi bir yüz seksen (180) günlük dönem içinde doksan (90) günü aşmayan bir dönem için geçici kalış maksadıyla vize alma yükümlülüğünden muaf tutulmaktadır.

Belarus'a giriş yapacak vatandaşlarımızın pasaport geçerlilik süresi, Belarus'tan çıkış tarihinden itibaren en az 3 ay olmalıdır.

Belarus'a giriş veya çıkış yapan yabancıların, beraberinde getirdikleri döviz miktarının 10.000 (on bin) ABD Dolarının üzerinde olması halinde gümrük kapılarında "kırmızı hatta" girmeleri ve bu meblağı bildirmeleri gerekmektedir. 10.000 ABD Dolarını aşan meblağlardaki dövizlerin bildirimde bulunulmaksızın Belarus'a giriş veya çıkış yapan yabancıların üzerinde tespit edilmesi halinde limitin üzerindeki döviz miktarına Belarus yetkililerince el konulmakta ve ilgili kişiler hakkında kamu davası açılmaktadır.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Tüm ofislerin kapalı olduğu ulusal tatiller:

1-2 Ocak: Yeni Yıl

7 Ocak: Ortodoks Noeli

8 Mart: Kadınlar Günü

1 Mayıs: İşçi Bayramı

9 Mayıs: Zafer Bayramı

3 Temmuz: Bağımsızlık Günü

7 Kasım: Ekim Devrimi Günü

25 Aralık: Katolik Noeli

Ayrıca, Paskalyadan sonraki dokuzuncu gün olan Radonitsa günü (ölüleri anmak için özel gün) resmi tatildir. Radonitsa günü için her yıl resmi tatil tarihi değişmekle birlikte <https://www.calendar.by/> adresinden tüm resmi tatil tarihlerini görmek mümkündür.

Mesai Saatleri: Belarus'ta standart çalışma süresi haftada 40 saattir ve çoğu çalışan haftada 5 gün, günde 8 saat çalışmaktadır. Tipik bir iş günü sabah 9:00'da başlar ve akşam 18:00'de sona erer.

Yerel Saat

Belarus'ta yaz-kış saat değişmeksizin GMT+3 zaman dilimi saati kullanılır. Saat Türkiye ile aynıdır.

5. Şirket Kuruluşu ve İş Yapma ile ilgili Bilgiler

Şirket Türleri

Belarus'ta yabancı yatırımcılar, "Temsilcilik Ofisi (Representative Office)" ya da Şube (Branch) açabilmekte, Belarus vatandaşı bir ortakla ya da tek başına "Tüzel Kişilik (Legal Entity)" oluşturabilmekte, yüzde yüz yabancı yatırımcı da olabilmektedir. Kuruluş işlemleri yeni şirket için 2-3 haftada; temsilcilik ofisi için 1-2 ayda; yabancı firmanın şubesi için 1 ayda sonuçlandırılmaktadır.

"Temsilcilik Ofisi (Representative Office)": Yabancı şirketler, bir temsilcilik ofisi kurarak tüzel kişilik oluşturmadan da Belarus'ta faaliyet gösterebilirler. Yabancı şirketlerin temsilcilik ofislerinin ticari faaliyette bulunmalarına, fatura kesmelerine izin verilmemektedir. Temsilcilik ofisleri en fazla 5 yabancı kişi çalıştırabilir.

Genellikle pazarı ve yatırım imkanlarını araştırmak ve müşterilerle yakın ilişkiler kurmak için açılmaktadır.

“Yabancı Firmanın Şubesi (Branch of a Foreign Company)”: Bu konudaki düzenleme 19 Kasım 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yabancı şirketler, şubeler kurarak Belarus'ta faaliyet gösterebilirler. Yabancı bir şirketin özerk bir alt bölümü, şirketin tüm veya bazı işlevlerini, temsil işlevleri de dahil olmak üzere yerine getiriyorsa şube olarak kabul edilir. Yabancı bir şirketin şubesi ayrı bir tüzel kişilik değildir. Temsilcilik ofislerinin aksine, yabancı şirketlerin şubeleri ticari faaliyetlerde bulunabilir. Yabancı çalışan sayısı için sınırlandırma yoktur. Yabancı bir şirketin şubesi aracılığıyla yürüttüğü ticari faaliyetler ve diğer faaliyetlere mevzuat tarafından kısıtlamalar getirilebilir.

“Tüzel Kişilik (Legal Entity)”: Yerel şirketlerle aynı mevzuata ve haklara sahip bütün ticari ve ekonomik faaliyetleri yapabilecek sınırsız süreyle kurulmuş şirket tipidir.

Belarus Cumhuriyeti'ndeki en yaygın tüzel kişilik biçimleri şunlardır:

1. Birleşik İşletme (YII (UP))

Birleşik işletmenin önemli bir özelliği, sahibinin (kurucusunun) yalnızca tek bir kişi veya tek bir tüzel kişi olabilmesidir. Tekil işletme, sahibi tarafından kendisine tahsis edilen mülk üzerinde mülkiyet hakkına sahip olmayan ticari bir kuruluştur. Belarus Medeni Kanunu'nun 113. maddesine göre, payları ve mevduatları bölünemez.

Tek ortaklı olan, payları ve mevduatları bölünemeyen birleşik işletme (YII), herhangi bir ülke vatandaşı gerçek kişi veya tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Şirketin kayıtlı olduğu veya olacağı resmi adresi diğer şirket tiplerinden farklı olarak ofis adresinin yanı sıra ikamet edilen adres ya da özel mülk adresi olarak da gösterilebilir. Bu şirket tipini diğerlerinden ayıran bir başka farklılık da şirketin kuruluş aşamasında, faaliyet alanının ticaret, üretim ve hizmet sektörü gibi faaliyet alanına göre özel olarak belirlenmesidir.

Özel bir birleşik işletme, herhangi bir sermaye ile açılabilir; asgari sınırı yoktur. Sermaye, nakit, maddi varlıklar ve menkul kıymetler de dahil olmak üzere diğer varlıkların katkısıyla oluşturulabilir. Sermayeye nakit katkı yapılacaksa, geçici bir banka hesabı açılmalıdır. Her durumda, sermaye, özel birleşik işletmenin tescil edileceği zamana kadar tamamen oluşturulmuş olmalıdır.

Şirketin resmi tescilinden önce hazırlanması gereken evrak ve açıklamaları:

1. Şirket unvanı onay belgesi (Uygun kayıt merciine (<https://egr.gov.by/egrmobile/contacts>) başvurunun sunulması gerekir ve genellikle belge başvuru yapılan gün verilir. <https://egr.gov.by/egrmobile/name-approval/webportal> adresinden de başvuru yapılması mümkündür).
2. Resmi adres taahhütnamesi (Bu, özel mülkiyete ait veya kiralanmış bir mülk olabilir.).
3. Kurucu tarafından Belarus Cumhuriyeti topraklarında şirket kurmaya karar verildiğine dair karar yazısı (Geçici banka hesabı açmak için bu gereklidir).
4. Şirket ana sözleşmesi (Şirket ana sözleşmesi iki basılı ve bir elektronik kopya (.doc, .docx veya .rtf formatında) olarak hazırlanmalıdır. Bunun hazırlanması için, üzerinde anlaşılmış bir isim ve yasal adres gereklidir).

5. Kayıtlı sermayenin geçici hesaba yatırıldığını gösteren ödeme belgeleri.
6. Resmi tescil harcının ödendiğine dair makbuz.
7. Resmi tescil dilekçesi.
8. Kurucu kişinin Rusçaya çevrilmiş pasaport sureti (Çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış olmalıdır).

Belge paketi, yasal adrese uygun olarak, kayıt makamına teslim edilir. Başvurunun yapıldığı gün, şirketin Birleşik Devlet Siciline kaydını teyit eden damgalı şirket tüzüğü'nün bir kopyası şirket yetkilisine verilir. Bu, şirketin Belarus Cumhuriyeti'nde kayıtlı olduğunu teyit eder. Beş gün içinde, bulunulan yerdeki diğer kurumlara (vergi dairesi, Belgosstrakh ve Sosyal Güvenlik Fonu) şirketin kaydı yapılır. İşletmenin Birleşik Devlet Siciline kaydedildiği numara, daha sonra UP (VII) numarası olarak kullanılacaktır.

Tescil sonrası yapılması gereken işlemler:

1. Kaşe-Mühür siparişi,
2. Şirket müdürünün belirlenmesi,
3. Banka hesaplarının açılması.

Avantajlar ve Dezavantajları :

Avantajları

1. Şirket sahibi tüm alım, satım, yatırım, sermaye artırımını, anlaşma, müdür ataması gibi kararları tek başına onaylamaktadır.
2. Şirketin resmi adresi, ofis adresi olarak gösterilebileceği gibi şirket kurucusunun devamlı olarak ikamet ettiği veya kendisinin ya da ailesinden birinin sahibi olduğu mülkün adresi olarak da gösterilebilir.
3. Şirketin en büyük avantajlarından biri de şirket sahibinin kendi işyerinde müdür olarak çalışabileceği gibi başka bir iş yerinde de çalışma hakkına sahip olmasıdır.
4. Şirket müdürünün isteğine bağlı olarak, muhasebe kayıtlarının tutulması için kadrolu muhasebeci ile ya da dışarıdan muhasebe hizmeti veren bir şirketle anlaşılabilir gibi şirket müdürü şirket muhasebesini bizzat kendisi de tutabilir.

Dezavantajı

Şirketin başka bir şahsa devri durumunda izlenecek olan prosedür diğer şirket tiplerinin aksine çok daha karmaşık olup, uzun sürmekte ve pahalıya mal olmaktadır.

26 Ocak 2016 tarihinde tek kişi ile limited şirket kurulabilmesine ilişkin düzenlemenin yürürlüğe girmesiyle beraber yeni tekil işletme sayılarında ciddi bir düşüş yaşanmıştır.

2. Limited Şirket (OOO)

Şirket Tipinin Genel Bilgileri ve Özellikleri

Şirket bir gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabileceği gibi elli kadar ortakla da kurulabilir. Ortaklarının sorumluluğu, koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olan şirketlerdir. OOO (Ltd. Şti) kuruluş oranı olarak en fazla tercih edilen şirket tipidir. Şirket Belarus Cumhuriyeti yasalarına uygun tüm iş alanlarında faaliyet gösterebilir.

Bir limited şirket kayıt başvurusu iki yolla yapılabilir. Bunlardan ilki kayıt merciine şahsen başvurmak; diğeri elektronik kayıt başvurusunda bulunmaktır. Elektronik kayıt için dijital imza gereklidir. Ancak, dijital imza almak uzun bir süreçtir ve bir noter onayı gereklidir. Elektronik kayıt hakkında daha fazla bilgiye Birleşik Devlet Sicili portalından (<https://egr.gov.by/egrmobile/>) ulaşılabilir. Kayıt makamına şahsen belge teslim edilen durumda şirket kaydının bir gün içinde tamamlanması mümkündür ve ardından hemen faaliyetlere başlanabilir.

Şirketin resmi tescilinden önce yapılması gerekenler ve hazırlanması gereken evraklar:

1. Şirket unvanı onay belgesi.
2. Resmi adres bilgisi (Şirket tescil ettirilmeden önce yasal adresin belirlenmesi gerekmektedir. Yasal adres, şirket ana sözleşmesinde, tescil başvurusunda ve şirket kuruluş kararında/tutanaklarında belirtilmelidir. Yasal adres kiralama hizmeti alınabilir).
3. Faaliyet kodu belirlenmelidir. Bir limited şirket kaydı yaptırılırken, başvuruda yalnızca bir faaliyet kodu belirtilir. Şirket birden fazla faaliyette bulunabilir, ancak birincil faaliyeti kayıt başvurusunda belirtilen faaliyet olmalıdır. Faaliyet türü, vergi dairesine bir mektup göndererek değiştirilebilir.
4. Kurucunun kararı veya kurucular toplantısı tutanağı (2 nüsha).
5. Şirket ana sözleşmesi (2 nüsha).
6. Şirket ana sözleşmesinin elektronik kopyası (.doc, .docx veya .rtf formatında).
7. Kayıt başvuru formu (2 nüsha).
8. Kayıtlı esas sermayenin geçici hesaba yatırıldığını gösteren ödeme belgeleri.
9. Resmî tescil harcının ödendiğine dair makbuz.
10. Resmî tescil dilekçesi.
11. Kurucu ortakların Rusçaya çevrilmiş pasaport suretleri (Çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış olmalıdır).

Şirket Unvanının belirlenmesi

Kurulacak olan ticari işletmenin unvanının ve aynı zamanda faaliyet alanının belirlenmesinden sonra onay işlemi için tescili gerçekleştirecek makama (şehir ve bölge yürütme komiteleri (<https://egr.gov.by/egrmobile/contacts>)), Belarus Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 05.02.2009 tarih ve 154 sayılı "Ticari ve ticari olmayan şirketlerin isimleri için onay alma"

kararına uygun olacak şekilde dilekçe ile başvurulması gerekmektedir. İlgili tescil makamında dilekçe aynı gün içerisinde ücretsiz olarak onaylanmakta ve şirket unvanı onay belgesi verilmektedir. <https://egr.gov.by/egrmobile/name-approval/webportal> adresinden de başvuru yapılması mümkündür.

Resmî Tescil

Yukarıda belirtilmiş olan tüm belgeler toplandıktan sonra, şehir ve bölge yürütme komitelerinde resmi tescil yapılmaktadır.

Toplanmış olan tüm belgeler şirket ana sözleşmesi, 2 nüshası ve elektronik kopyası, başvuru dilekçesi, resmi tescil harcının ödendiğine dair makbuz ve ortakların her birine ait Rusçaya çevrilmiş pasaport suretleri (çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış olmalıdır) görevli memura verilir. Yerinde yapılan incelemelerin ardından hiçbir eksik olmaması halinde başvuru dilekçesi ortaklar tarafından imzalanır ve şirket ortaklarından birine resmî mühür basılmış (onaylanmış) şirket ana sözleşmesi verilir.

Tescil eden organ, işletmenin resmi tescil ile ilgili kaydının yapıldığı tarihten itibaren beş iş günü içerisinde vergi kurumu, Resmî İstatistik Kurumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Belgosstrakh Belarus Cumhuriyeti Üniter Sigorta Kurumu'na tescilin yapıldığına dair belgeleri teslim eder.

Tescil işlemleri Resmi Tescil Belgesinin verilmesi ile tamamlanmış olur.

Tescil sonrası yapılması gereken işlemler :

- 1 – Mühür siparişi,
- 2 – Yapılacak ortaklar kurulu toplantısı ile şirket müdürünün belirlenmesi,
- 3 – Bir muhasebeci ile hizmet anlaşmasının yapılması,
- 4 – Banka hesaplarının açılması.

3.Ek Sorumlu Limited Şirket (ОДТ (ODO))

Şirket Tipinin Genel Bilgileri ve Özellikleri

Şirket ortakları, şirket ana sözleşmesinde belirledikleri oranda kendi mal varlıkları ile sorumluluk taşırlar.

Şirketin borçlanması veya iflası halinde, şirket ortaklarından birinin payına düşen borcunu ödeyememesi ve yükümlülüklerini yerine getirememesi durumunda, kanunen diğer ortaklar borcu ve sorumluluğu üzerlerine alırlar.

Şirket ortaklarının taşıdığı ek sorumluluk haricinde, şirketin tüm özellikleri limited şirketlerle aynıdır.

4. Anonim Şirketler (АО)

Sermaye şirketi olmanın tüm özelliklerini taşıyan, büyük hedefleri gerçekleştirmek için kurulan, her türlü ekonomik faaliyette bulunabilen, kurullarla çoğunluk esasına göre yönetilen, menkul kıymet (hisse senedi) çıkartabilen şirketlerdir.

Bir unvana sahip, sermayesi belirli paylara bölünmüş olan ve borçlarından dolayı yalnız mal varlığı ile ortaklarının sorumluluğu taahhüt etmiş oldukları sermaye payı ile sınırlı bulunan şirketlerdir. Gerçek kişiler gibi tüzel kişilerin de anonim şirkette ortak olması mümkündür.

Belarus'ta halka açık ve kapalı olmak üzere 2 türde anonim şirket tipi bulunmaktadır.

Anonim Şirket Kuruluş Prosedürü:

Şirket resmi tescilinden önce: Resmi adres taahhütnamesi, şirket unvan onay belgesi, şirket ortaklarının anonim şirket kurmaya karar verdiklerine dair karar yazısı, gerekli haller için hazırlanan vekaletnameler, yabancı ortaklara ait pasaportların çevirileri, hazırlanan şirket ana sözleşmesi ve yatırılan devlet harcına ilişkin dekontun hazır edilmesi gerekmektedir.

Devlete ödenmesi gereken harç miktarı 3 taban miktardır.

Şirket resmi tescilinden sonra: Şirket mühürlerinin hazırlanması, şirket müdürü ve muhasebecisi ile iş sözleşmesinin hazırlanması, şirket yönetim kadrosu ile ilgili karar yazısının ilgili vergi dairesi ve devlet organlarına sunulması ve banka hesaplarının açılması gerekmektedir.

Halka açık ve kapalı olan anonim şirketlerin resmi tescillerinden sonra Belarus Cumhuriyeti Finans Bakanlığı Menkul Kıymetler Departmanında (Департамент по ценным бумагам) kayıt ve anlaşma yapmaları gerekmektedir.

Halka Kapalı Anonim Şirket (ЗАО(ЗАО))

Belarus Cumhuriyeti kanunlarına göre, Belarus'ta halka kapalı anonim şirketler en az 2 en fazla 50 ortaklı olabilirler. Halka açık olmayan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi 100 taban miktardan aşağı olamaz. Hisse devirleri ortaklar arasında gerçekleştirilebilir ya da üçüncü bir şahsa tüm ortakların izni ile devredilebilir.

Ortak sayısının 50 kişiyi aşması durumunda şirketin 1 yıl içerisinde yeniden yapılandırılması ve halka açık anonim şirkete dönüştürülmesi gerekir.

Halka Açık Anonim Şirket (ОАО)

Ortaklarının sayısı 50 kişiden az olamayan ve herhangi bir üst limiti bulunmayan şirketlerdir.

Halka açık olan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi 400 taban miktardan aşağı olamaz.

Bu şirketler halka açık olduklarından dolayı, yılsonu beyannamelerini, yönetim kurulu toplantı tarihlerini ve alınan kararları basın yolu ile paylaşmak zorundadırlar.

5. Şahıs Şirketi (ИП (ИП))

Genel Bilgileri ve Özellikleri:

Sahibinden ayrı bir varlığı olmayan yapılardır. En basit şirket modeli olan şahıs şirketlerinin tüzel kişilikleri bulunmaz ve bu şirketler aylık sabit vergi öderler.

Belarus Cumhuriyeti'nde şahıs şirketleri açma hakkına yalnızca Belarus vatandaşları ve sürekli oturma hakkı (вид на жительство) almış yabancı vatandaşlar sahiptir. Bireysel girişimcilerin toptan ticaret yapmasına izin verilmemektedir

Bireysel girişimcilerin gelirine ilişkin belirlenmiş bir sınır vardır. Bu sınır yıllık 500.000 Belarus Rublesidir. Bu sınırın aşılması bir dizi sonuç doğurur. Bunların en önemlisi, takip eden takvim yılından itibaren artık bireysel girişimci olarak çalışılmayacak olması ve tüzel bir kuruluş olarak kayıt yaptırılması gerekmesidir.

Çalışan sayısında bir sınır vardır; herhangi bir zamanda en fazla üç kişi çalışabilir. Akrabalar da bu sınıra dahil edilir.

Tüm sorumluluk kurucu şahıs olan gerçek kişi üzerindedir.

Resmî Tescil için Gerekli Evrak ve Resmî tescil

1 – Adalet Müdürlüğü tarafından belirlenen şekle uygun resmî tescil dilekçesi: Doldurulacak olan dilekçe, resmi tescil işleminin yapılacağı şehir yürütme komitelerinde tescil sırasında imzalanır.

2 – Kurucu şahsa ait 2 adet vesikalık fotoğraf.

3 – Resmi tescil harcının ödendiğine dair makbuz: Şahıs şirketlerinin tescili için devlete ödenmesi gereken harç miktarı 0,5 taban miktardır (базовая величина).

4– Pasaport.

Gerekli tüm belgelerin toplanmasının ardından şehir yürütme komitelerinde resmî kayıt işlemi yapılır. Resmî kayıttan bir gün sonra resmî tescil belgesinin verilmesiyle kayıt işlemi sona ermiş olur.

Sigorta

Belarus Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 25.08.2006 tarihli 534 sayılı "Mal (iş, hizmet) ihracatının geliştirilmesinin teşviki hakkında" Kararnamesi uyarınca, dış ticaret işlemlerinin siyasi ve ticari risklere karşı finansmanı ve sigortalanması için bir dizi mekanizmayı içeren, dış ticaret işlemlerinin siyasi ve ticari risklere karşı finansmanı ve sigortalanması için ulusal sistem kurulmuştur.

Kararname, Belarus Eximgarant'ına devlet desteğiyle ihracat kredi sigortası sağlama konusunda münhasır hak tanımaktadır.

İhracatı teşvik sisteminin kurulmasıyla Belaruslu işletmelerin, sadece ürün kalitesi açısından değil, aynı zamanda satış koşulları açısından da dış pazarlarda rekabet güçlerini garanti altına alan uluslararası ticarete kullanılan ilerici finansal araçlara erişimi sağlamıştır.

Diğer taraftan, Belarus'un devlete ait sigorta şirketi Belgosstrakh sigortacılık alanında pazarın büyük bir kısmına hakimdir. Belarus Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu tarafından kurulmuştur. Belgosstrakh, sigorta pazarında lider konuma sahip olmasına rağmen, ihracat sigortası alanındaki faaliyetleri yalnızca yurtiçi risklerle sınırlıdır.